

**BLOM
ECOLOGIE**

Verbindt natuur en samenleving

Aanvullend onderzoek ecologie Meer- en Geerweg 1 te Leidschendam

Aanvullend onderzoek naar huismus, kerkuil, steenuil en steenmarter in het kader van de Wet natuurbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2023-0191
Datum:	30 juni 2023
Samensteller:	
Collegiale toets:	
Opdrachtgever:	Architectenburo Van Vliet
Contactpersoon:	

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

**BLOM
ECOLOGIE**
Verbindt natuur en samenleving

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Beschrijving plangebied	5
1.4	Voorgenomen werkzaamheden	5
1.5	Mogelijk aanwezige soorten	6
1.6	Kader Wet natuurbescherming	6
2	Methode onderzoek	7
2.1	Theoretisch kader	7
2.2	Praktische uitvoering	8
2.3	Veldbezoeken	11
2.4	Specifieke omstandigheden	11
3	Resultaten	12
3.1	Huismus	12
3.2	Steenmarter	13
3.3	Uilen	13
3.4	Overige soorten	14
4	Conclusie	16
4.1	Huismus	16
4.2	Steenmarter	16
4.3	Uilen	16
4.4	Overige soorten	17
4.5	Samenvatting	17
4.6	Vervolgstappen	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Meer- en Geerweg 1 te Leidschendam is een woonperceel met twee woningen en diverse bijgebouwen gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens om verschillende bijgebouwen op de planlocatie te slopen en/of te renoveren en om één boom te kappen (figuur 1.1).

Figuur 1.1 Het plangebied is gelegen aan de Meer- en Geerweg 1 te Leidschendam.

Gezien de beoogde ingreep mogelijk leidt tot de aantasting van natuurwaarden beschermd onder de Wet natuurbescherming (Wnb) is een quickscan Wnb uitgevoerd naar de potentie van het plangebied en mogelijke negatieve effecten ten gevolge van de beoogde werkzaamheden (). Op basis van de quickscan Wnb kon de aanwezigheid van nestlocaties van jaarrond beschermde vogelsoorten (huismus, kerkuil en steenuil), leefgebied van de huismus en de aanwezigheid vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de steenmarter niet uitgesloten worden (zie tabel 1.1). Om vast te stellen of het plangebied daadwerkelijk een functie heeft voor vorengenoemde soorten dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Architectenburo van Vliet heeft Blom Ecologie verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

1.2 Doel

In dit aanvullende ecologische onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Zijn huismus, kerkuil, steenuil en steenmarter aanwezig in het onderzoeksgebied?
- Op welke wijze maken vorengenoemde soorten gebruik van het onderzoeksgebied? Zijn in het onderzoeksgebied vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen, jaarrond beschermde nestlocaties of essentiële onderdelen van het leefgebied aanwezig?
- Resulteert de voorgenomen ingreep in het beschadigen of wegnemen van vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen, jaarrond beschermde nestlocaties of essentiële onderdelen van het leefgebied? Is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk voor de voorgenomen ingreep uitgevoerd kan worden?

1.3 Beschrijving plangebied

Het plangebied betreft een woonperceel met twee woningen en diverse bijgebouwen te Meer- en Geerweg 1 te Leidschendam (figuur 1.1). Op de planlocatie is sprake van woningen, schuren en opstallen (figuur 1.2). Een uitgebreide beschrijving van het plangebied en de directe omgeving hiervan is te vinden in de quickscan Wnb ().

Figuur 1.2 De bebouwing in het plangebied betreft twee woningen en meerdere opstallen en schuren.

1.4 Voorgenomen werkzaamheden

Architectenburo Van Vliet is voornemens om een deel van de bijgebouwen in het plangebied te slopen en een deel te renoveren. Hierbij wordt tevens een boom gekapt. De ingreep zal indicatief op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- slopen van bebouwing: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- kappen van één boom: kapwerkzaamheden en afvoer hout;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- renoveren en wijzigen van gebouwen: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

1.5 Mogelijk aanwezige soorten

Uit de quickscan Wnb () is gebleken dat binnen het plangebied mogelijk vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen en jaarrond beschermde nestlocaties aanwezig zijn (tabel 1.1).

Tabel 1.1 Overzicht van de potentie van het plangebied voor beschermde soorten ().

Soortgroep	Onderzoek nodig	Bescherming Wnb	Mogelijke functie plangebied
Planten			
Grondgebonden zoogdieren			
Steenmarter	Ja	art. 3.10	Vaste rust- of voortplantingsplaats
Vleermuizen			
Amfibieën, reptielen en vissen			
Insecten en ongewervelden			
Vogels (Cat. 1 t/m 4)			
Huismus	Ja	art. 3.1	Nestlocaties en foerageergebied
Kerkuil	Ja	art. 3.1	Rust- en voortplantingsplaats
Steenuil	Ja	art. 3.1	Rust- en voortplantingsplaats
Vogels (Algemeen en cat. 5)			

1.6 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van de Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). De bescherming van de huismus, kerkuil en steenuil valt onder de Vogelrichtlijn. Binnen de Vogelrichtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan het leefgebied en de nestplaats jaarrond beschermd zijn en overige broedvogels waarvan de nestplaats en het leefgebied enkel beschermd zijn tijdens de broedperiode. De bescherming van de steenmarter valt onder de nationaal beschermde soorten. Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art. 3.1 (Vogelrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Wnb, art 3.10 lid 1(b) (Nationaal beschermde soorten)

Lid 1: Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a (steenmarter) opzettelijk te beschadigen of te vernielen;

Voorliggend onderzoek en rapportage zijn uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Per 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking treden. Binnen de Omgevingswet blijven de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn onverminderd van kracht. Uitvoeringskaders, termijnen en processen vinden binnen de Omgevingswet op andere wijze plaats. Implementatie en wijze van uitvoering zijn vooralsnog niet vastgesteld.

2 Methode onderzoek

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de huismus, kerkuil en steenuil zijn deze richtlijnen vastgelegd in de Kennisdocumenten (BIJ12, 2017), hierin wordt voor de huismus en steenuil verwezen naar de Soorteninventarisatieprotocollen (NGB, 2017). Voor de steenmarter zijn deze richtlijnen vastgelegd in de Handreiking voor kleine marterachtigen (■■■■■, 2017) welke in dit onderzoek als leidraad is gebruikt voor de marterachtigen. De richtlijnen worden door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde gebouwbewonende soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn. Voor de veldbezoeken wordt een minimale tussenliggende periode aangehouden voor een goede spreiding over de onderzoeksperiode, conform de relevante Kennisdocumenten en het meest actuele Vleermuisprotocol.

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van het aanvullend ecologisch onderzoek zoals geformuleerd in de relevante Kennisdocumenten, NGB soorteninventarisatieprotocol en aangereikte handleidingen

Soort	Type	Periode	Omschrijving
Huisumus	Nest Foerageergebied	1 april t/m 15 mei	2 veldbezoeken, idealiter in de ochtend. Inventariseren van baltsende mannetjes, nestbezoeken en het gebruik van leefgebied.
Kerkuil	Rust- en voortplantings- plaats	1 feb. t/m 15 okt.	3 veldbezoeken verspreid in de periode feb. t/m 15 okt. na zonsondergang.
Steenuil	Rust- en voortplantings- plaats	1 feb. t/m 30 april	4 veldbezoeken met tussen het 1 ^e en 4 ^e bezoek minimaal 1 maand.
Steenmarter	Vaste rust- en voortplantings- plaats	Maart - Augustus	Minimaal 6 weken inventariseren middels cameravallen en sporenonderzoek.
Cat. 5 vogels Algemene broedvogels	Nest		De nesten van cat. 5 soorten en andere algemene broedvogels worden meegenomen gedurende de overige veldbezoeken.

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaardprocedure tijdens elk veldbezoek, de reactieve onderzoekswijze die gehanteerd wordt en, indien van toepassing, de aanvullende onderzoeksmethodes. Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen het onderzoeksgebied wordt het aanvullende onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities het onderzoeksgebied (gevels/daken/dakranden met potentie) het meest efficiënt en strategisch kan worden onderzocht. De strategische punten, looproute en zichtlijnen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van obstructies, struiken/bomen, verlichting en diverse typen van bebouwing. Tevens zijn deze afhankelijk van de te onderzoeken soortgroep.

Binnen de kaders van de relevante Kennisdocumenten, NGB soorteninventarisatieprotocol en aangereikte handleidingen (tabel 2.1) is de onderzoekswijze vormvrij. Afhankelijk van omstandigheden zoals de relatieve potentie, ervaring, moment van onderzoek het aantal onderzoekers, en dergelijke, worden door de diverse onderzoeksbureaus op verschillende wijze onderzoek uitgevoerd. Aangezien de te onderzoeken soorten veelal voorkeur hebben voor bepaalde type verblijfsplaatsen en leefgebied wordt door Blom Ecologie reactief onderzoek uitgevoerd. Dit type onderzoek houdt vast aan strategische punten, looproutes en zichtlijnen waarbij het geobserveerde gedrag van de te onderzoeken soort en de lokale omstandigheden leidend zijn voor de keuze van de strategische punten of looproute en de verblijfsduur per punt. De strategische punten worden bepaald op locatie voorafgaand aan de start van een onderzoek door een visuele beoordeling op de actuele potentie voor de soort in kwestie. Deze punten kenmerken zich door goed overzicht binnen het onderzoeksgebied en zicht op zoveel mogelijk potentiële in- of uitvliegopeningen.

Huismus

Tijdens het aanvullend onderzoek huismus wordt met name gebruik gemaakt van strategische looproutes waarbij alle potentiële nesten gedurende het veldbezoek visueel gecontroleerd worden. Hierbij wordt specifiek gelet op de aanwezigheid van baltsende mannetjes, het gebruik van het leefgebied en het in/uit vliegen bij de nestlocaties. Voor huismus geldt dat strategische punten veelal liggen nabij geschikt leefgebied.

Kerkuil en steenuil

Tijdens een territoriumgedrag van de steenuil worden het aantal mannetjes in kaart gebracht. Onder de aanname dat elk roepend mannetje een broedpaar vertegenwoordigd wordt zo een beeld van het aantal territoria verkregen. Een belangrijk hulpmiddel hierbij is een smartphone en bluetooth JBL Clip 3 speaker, waardoor de roep van de soort wordt afgespeeld. Een steenuil beschermt zijn territorium door te antwoorden met een (balts)roep. Daarnaast geven zichtwaarnemingen inzicht in de mogelijke aanwezigheid van een broedpaar. Tevens wordt er aanvullend gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (type Pulsar Helion XP28 of type AGM ASP TM-384) om bewegingen van steenuilen te lokaliseren en te volgen. De uilen worden hierbij niet verstoord wat wel zou gebeuren als men met zaklampen werkt. Als laatste wordt er (bij daglicht, voor de start van een onderzoeksrondte) gelet op verse braakballen, (rui)veren en kruitsporen binnen de stallen en eventuele paaltjes van hekwerk, indien aanwezig. Deze sporen geven een indicatie dat een steenuil(paar) vaak naar deze locatie terugkomt. Wanneer er sporen worden aangetroffen, worden deze weggehaald zodat er bij de volgende onderzoeksrondte vastgesteld kan worden of het verse sporen betrof, en of er nieuwe sporen bij zijn gekomen.

De kerkuil reageert, in tegenstelling tot de steenuil, niet op de roep van soortgenoten. Gezien kerkuilen voornamelijk nachtjagers zijn en de kerkuil vanaf een uur na zonsondergang zijn roestplaats verlaat om te jagen, dienen de veldbezoeken rond dit tijdstip plaats te vinden. Voor het vaststellen van een vaste rust- en voortplantingsplaats geldt derhalve zichtwaarnemingen, alsmede het aantreffen van verse braakballen, (rui)veren en kruitsporen. De kerkuil jaagt laagvliegend via vaste routes en vanaf zitplekken zoals hekpalen of kilometerpaaltjes langs wegen. Bij braakballen en/of kruitsporen naast dergelijke plekken kan ervan uitgegaan dat het een foerageergebied (c.q. territorium) betreft.

Derhalve dient tenminste één van de bezoeken ook voor zonsondergang plaats te vinden. Tevens wordt er aanvullend gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (type Pulsar Helion XP28 of type AGM ASP TM-384) om bewegingen van kerkuilen te lokaliseren en te volgen. De uilen worden hierbij niet verstoord wat wel zou gebeuren wanneer men met zaklampen werkt.

Steenmarter

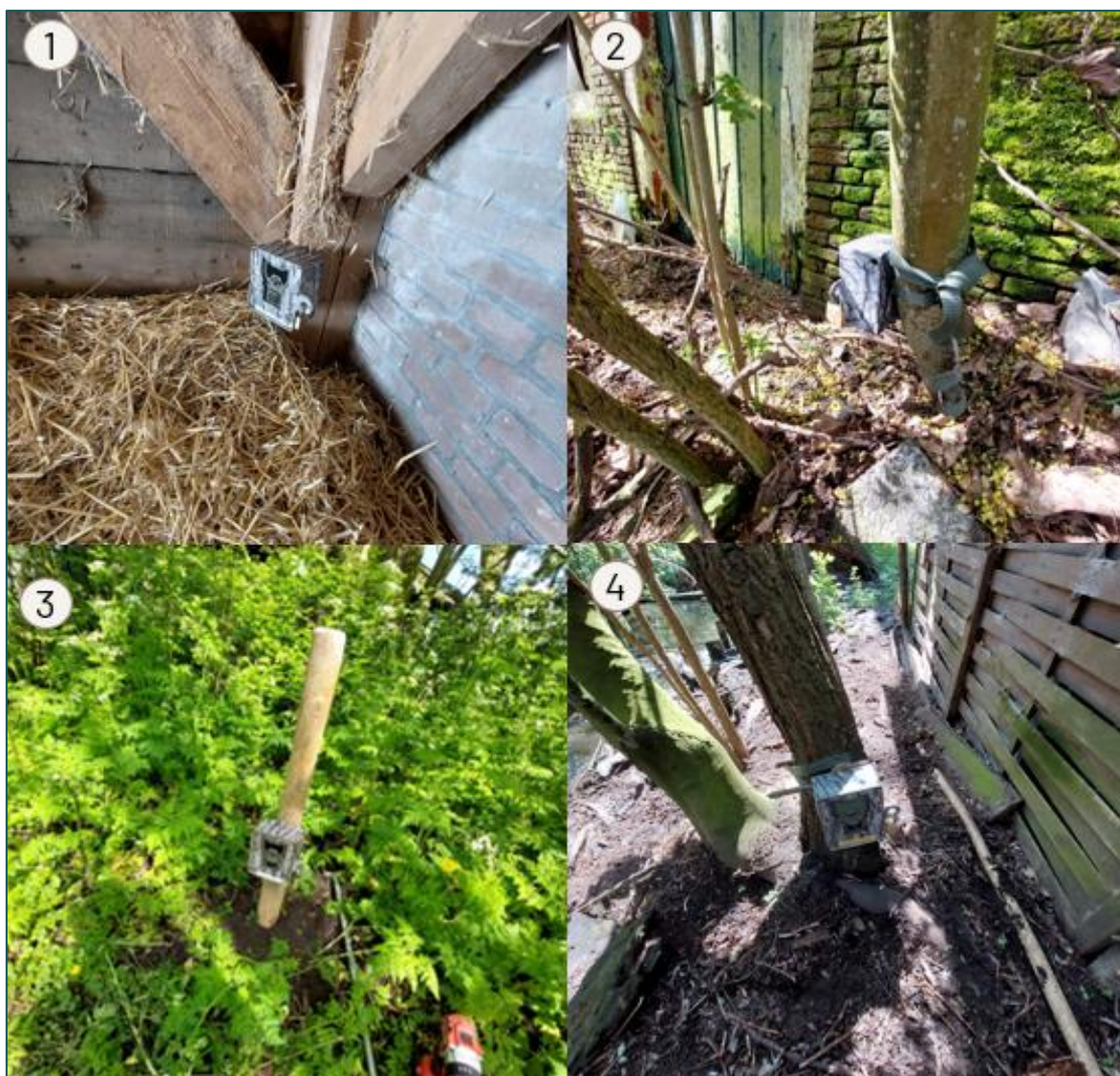
Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering van het marteronderzoek wordt bekeken vanaf welke posities de planlocatie het meest efficiënte (strategisch) kan worden onderzocht. De strategische locaties van het plaatsen van de camera's en het zoeken naar sporen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van groenstructuren, watergangen, verlichting en diverse typen van bebouwing. Om de aan- of afwezigheid van de steenmarter vast te stellen zijn 4 cameravallen ingezet (figuur 2.1). De onderzoeksmethoden zijn geplaatst op 'kansrijke' locaties als wissels en groenstructuren. Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode van 25 mei 2023 t/m 5 juni 2023.

De camera's zijn geplaatst op de zolder van de te renoveren schuur, waar ook sporen van marters zijn aangetroffen, langs de schuren en in de hoek van de tuin. De camera's zijn vastgezet en gericht op verschillende oriëntatiepunten (figuur 2.1 en 2.2). De nummering uit figuur 2.1 correspondeert met de nummering uit figuur 2.2.

Naast het plaatsen van wildcamera's is tijdens elk veldbezoek specifiek een sporenonderzoek uitgevoerd. Hierbij is gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van de steenmarter en/of verblijfplaatsen. Dit betreffen sporen als latrines met uitwerpselen, prooiresten, prenten en vraatsporen.

Figuur 2.1 Overzicht van de locaties van de cameravallen met kijkrichting.

Figuur 2.2 De cameravallen geplaatst tijdens het veldbezoek.

De wijze van onderzoek verschilt, met in achtneming van de randvoorwaarden van de relevante Kennisdocumenten, NGB soorteninventarisatieprotocol en aangereikte handleidingen, dus per datum, per loopronde en per moment. Er is derhalve geen sprake van vaste transecten maar veel eerder van diverse looproutes naar strategische punten waarbij de frequentie van stilstaan en beweging afhankelijk zijn van de omstandigheden op dat moment.

De personele inzet van ieder veldbezoek is afhankelijk van het type onderzoek, de ervaring van de waarnemers en de potentie van het plangebied. Alle veldwerkers van Blom Ecologie zijn bedreven en ervaren in onderzoeken in urbaan gebied. Het onderzoek is er niet op gericht om met volledige zekerheid alle mogelijke nesten en/of verblijfplaatsen te vinden of de aanwezigheid hiervan volledig uit te sluiten. Hiervoor zou een onderzoeksinspanning geleverd moeten worden die de onderzoeksprotocollen ver overstijgt. Van de geleverde onderzoeksinspanning wordt beoordeeld dat deze voldoende is zoals dat redelijkerwijs van een initiatiefnemer gevraagd kan worden.

Met het uitgevoerde onderzoek worden derhalve resultaten geleverd die een goed beeld bieden van de aantallen individuen en de actieve nesten en/of verblijfplaatsen op die momenten binnen het onderzoeksgebied.

2.3 Veldbezoeken

Het onderzoeksgebied is geïnventariseerd door ter zake deskundig ecologen van Blom Ecologie. De relevante omstandigheden ten tijde van de veldbezoeken zijn opgenomen in onderstaande tabel (tabel 2.2).

Tabel 2.2 Uitgevoerde veldbezoeken gedurende het aanvullend onderzoek.

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon	Tijd	Weersomstandigheden
Huismus 1	Nest + leefgebied	1	19-04-2023	06:35	07:30-09:45	2/8, droog, 3 Bft, 9°C
Huismus 2	Nest + leefgebied	1	01-05-2023	06:13	07:00-09:15	7/8, droog, 1 Bft, 9°C
Uilen 1	Nest	1	20-02-2023	18:04	18:00-20:15	8/8, droog, 3 Bft, 7°C
Uilen 2	Nest	1	23-03-2023	18:51	18:45-21:00	8/8, miezer, 2 Bft, 9°C
Uilen 3	Nest	1	12-04-2023	20:35	20:30-23:45	2/8, droog, 3 Bft, 11°C
Uilen 4	Nest	1	05-06-2023	21:47	21:45-00:00	1/8, droog, 3 Bft, 14 °C
Steenmarter 1	Camera's uitzetten / sporen zoeken	1	25-04-2023	20.54	10.00	6/8, droog, 2 Bft, 8 °C
Steenmarter 2	SD kaarten en batterijen wisselen / sporen onderzoeken	1	23-05-2023	21.39	11.30	6/8, droog, 4 Bft, 9 °C
Steenmarter 3	Camera's ophalen / sporen zoeken	1	07-06-2023	21.56	14.45	1/8, droog, 2 Bft, 14 °C

2.4 Specifieke omstandigheden

Tijdens de uitvoering van het onderzoek kan er sprake zijn van dusdanig omstandigheden dat er mogelijk een vertekend beeld optreedt van de verzamelde resultaten. Hiermee wordt niet bedoeld het gemotiveerd afwijken van uitgangspunten zoals geformuleerd in de relevante Kennisdocumenten, NGB soorteninventarisatieprotocol en aangereikte handleidingen. Tijdens het onderzoek was er, voor zover de onderzoekers hebben kunnen nagaan, geen sprake van omstandigheden die mogelijk effect sorteren op de onderzoeksresultaten.

3 Resultaten

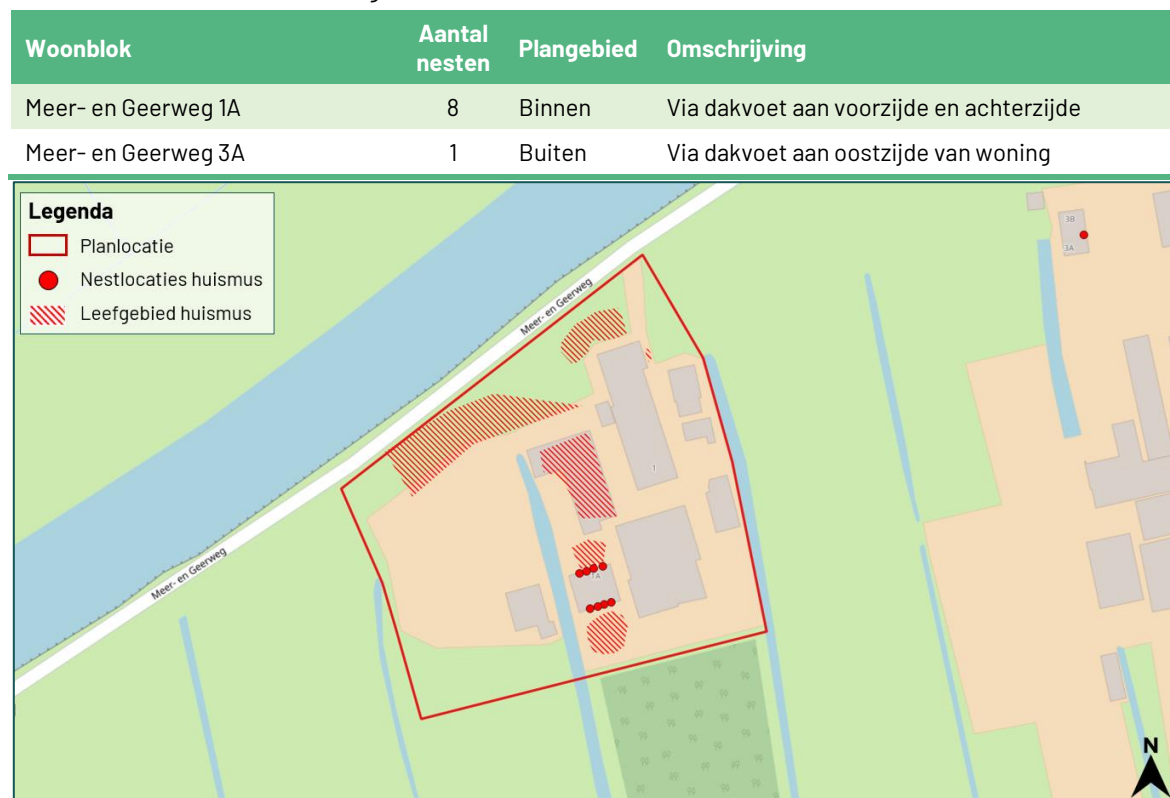
3.1 Huismus

Per veldbezoek zijn in totaal circa 25 huismussen waargenomen. Gemiddelde waren er circa 20 individuen binnen het onderzoeksgebied. De hoogste concentratie waargenomen huismussen bevond zich bij woning 1A. Gezien het aantal waarnemingen van huismussen is er sprake van een gemiddelde populatie binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied (klein < 10 paar, gemiddeld 10-25 paar, groot > 25 paar).

Gedurende het onderzoek zijn 9 nesten van de huismus vastgesteld. Van deze nesten bevonden zich er 8 binnen het plangebied, het overige nest is aangetroffen in de directe nabijheid van het plangebied. De exacte vindplaats van de huismusnesten zijn weergegeven in tabel 3.1. In figuur 3.1 worden de aangetroffen nestlocaties weergegeven. Ten gevolge van de beoogde ingreep worden er geen nestlocaties binnen de planlocatie weggenomen, aangezien het gebouw waar de nesten aanwezig zijn, ongewijzigd blijft.

Het waargenomen functionele leefgebied van huismussen is verspreid aanwezig over de planlocatie. Op deze plaats zijn een afwisseling van stofplekken, inheems groen en enkele grote bomen, groenblijvende struiken en planten, water en voedsel aanwezig. Het functionele leefgebied is vooral aanwezig rondom de woning waar de nesten zijn aangetroffen. Ook zijn leefgebieden aanwezig in de schapenstal en groenstructuren aan de straatkant. In figuur 3.1 wordt weergegeven welke delen van het onderzoeksgebied veelvuldig door huismussen worden gebruikt om te rusten, foerageren en als dekking tegen predatoren. Ten gevolge van de beoogde ingreep wordt dit functioneel leefgebied slechts voor een klein deel weggenomen, waardoor er geen sprake is van de afname van essentieel leefgebied en negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Tabel 3.1 Locaties van de aangetroffen huismusnesten.

Figuur 3.1 Overzicht van de aangetroffen nestlocaties en leefgebied van huismussen binnen het onderzoeksgebied.

3.2 Steenmarter

Waarnemingen en aantallen

Tijdens de onderzoek rondes zijn geen waarnemingen van de steenmarter vastgelegd op de wildcamera's. Er is eenmalig op één wildcamera een marterachtige waargenomen (figuur 3.2). Het is lastig te zien welke soort er precies is vastgelegd, echter lijkt deze het meest op een bunzing of een steenmarter.

Tijdens de quickscan is de bunzing niet uitgebreid beschreven, aangezien dit een vrijgestelde soort is. Vanwege het feit er maar éénmaal een marterachtige is waargenomen, kan geconcludeerd worden dat er geen sprake is van een vast leefgebied. Hierdoor zullen er geen negatieve effecten optreden.

Rust- en voortplantingsplaatsen

Gedurende het onderzoek zijn sporen als latrines of uitwerpselen van een marterachtige waargenomen in één van de schuren, welke kunnen wijzen op de aanwezigheid van een rust- of voortplantingsplaats. Gezien deze tijdens de bezoeken geen nieuwe sporen zijn aangetroffen en wegens de eenmalige waarneming van een bunzing, is er geen sprake van een vaste rust- en/of voortplantingsplaats op de planlocatie.

Functioneel leefgebied

Op de planlocatie is tevens geen sprake van essentieel leefgebied en/of migratieroute van steenmarter of andere marterachtige door infrequent visueel bewijs op de wildcamera's én de afwezigheid van sporen (c.q. prenten of wisselssporen) binnen de planlocatie.

Figuur 3.2 Foto van de vermoedelijke bunzing of steenmarter op de planlocatie.

3.3 Uilen

Tijdens het onderzoek zijn meerdere waarnemingen van de steenuil en ransuil gedaan. Dit betreffen foeragerende individuen en nest waarnemingen. In de schuur ten zuiden van woning 1 is een steenuil

nest aangetroffen (figuur 3.3). Dit nest is bezet door 4 steenuilen, 2 volwassen en 2 jonge exemplaren, en is gelegen in de nok van de schuur.

Van dit nest zijn enkel waarnemingen gedaan van nest betredende individuen. Er zijn geen verdere waarnemingen gedaan van sporen, zoals krijtspoen, ruiveren of braakballen. Verder zijn waarnemingen gedaan van foeragerende en rustende steenuilen op en rondom de planlocatie. De steenuil foerageert voornamelijk in de agrarische percelen rondom de planlocatie. In de beoogde ruimtelijke ingreep wordt slechts een geringe hoeveelheid groenstructuren aangetast. Wel leidt de beoogde ontwikkeling tot het weghalen van een steenuilen nest. Derhalve dient een ontheffing aangevraagd te worden (zie H4/5)

Figuur 3.3 Overzicht van waarnemingen van de steenuil op en rondom de planlocatie.

3.4 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken waarnemingen van overige soorten gedaan. De volgende vogelsoorten zijn gedurende de veldbezoeken waargenomen: aalscholver, boerenwaluw, boomkruiper, brandgans, heggemus, houtduif, grauwe gans, kauw, koolmees, kuifeend, meerkoet, merel, pimpelmees, putter, ransuil, roodborst, tjiftjaf, Turkse tortel, waterhoen, wilde eend, winterkoning en zwarte kraai. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels.

In enkele gevallen zijn nesten of verblijfplaatsen van deze soorten waargenomen. De vindplaats van deze nestlocaties wordt weergegeven in figuur 3.4 Nesten van algemene broedvogels zijn beschermd gedurende het broedseizoen. Het broedseizoen loopt indicatief van 15 maart t/m 15 juli. Werkzaamheden die mogelijk nesten van algemene broedvogels aantasten dienen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen.

In het plangebied is wel sprake van nesten van cat. 5 vogels. Van de spreeuw zijn er twee nesten aanwezig, deze blijven behouden. Van de boerenwaluw worden wel twee nesten weggenomen. Gezien er sprake is van relatief lage aantallen nesten, de gunstige staat van instandhouding in de omgeving van de planlocatie en er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn is er geen sprake van ecologisch zwaarwegende redenen van cat. 5 vogels.

Figuur 3.4 Overzicht van de aangetroffen nestlocaties van algemene broedvogels en vogels die vallen onder cat. 5. De overige nestlocaties zijn onder andere van verschillende duivensoorten.

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken waarnemingen van overige soorten gedaan. De volgende soorten zijn waargenomen op de wildcamera's: bosmuis, bruine rat, egel, ekster, fazant, haas, heggemus, hond, houtduif, huismus, kat, kip, merel, roodborst, Turkse tortel, vos en wilde eend. Deze soorten zijn allen niet beschermd of vrijgesteld.

Tabel 3.1 Waarnemingen van marterachtigen op de planlocatie. De cameranummers corresponderen met de nummers zoals aangewezen in figuur 3.1. S= steenmarter, B= bunzing, W= wezel en H= hermelijn.

Camera	Soort waargenomen				Datum van waarnemingen
	Steenmarter	Bunzing	Wezel	Hermelijn	
1	Nee	Nee	Nee	Nee	
2	Nee	Nee	Nee	Nee	
3	Mogelijk éénmalig	Mogelijk éénmalig	Nee	Nee	B of S= 25 mei 2023
4	Nee	Nee	Nee	Nee	

4 Conclusie

4.1 Huismus

In maanden april en mei 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de huismus in het plangebied aan de Meer- en Geerweg 1 te Leidschendam. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2023). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat in het onderzoeksgebied nesten van huismus aanwezig zijn. Hierbij zijn 8 huismusnesten aangetroffen binnen het plangebied. Deze nesten worden bij de beoogde ingreep niet weggenomen. Het overige nest bevindt zich in woningen buiten het plangebied. Tevens maakt het plangebied (in beperkte mate) onderdeel uit van het leefgebied, maar is er geen sprake van het wegnemen van essentiële onderdelen van het leefgebied.

De beoogde ingreep leidt ten aanzien van huismus niet tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming art. 3.1, lid 2. Er dient geen ontheffing van de Wet natuurbescherming voorhanden te zijn.

4.2 Steenmarter

In de periode april – juni 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van steenmarter in het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in de handreiking kleine marterachtigen (■■■■■, 2017). Tijdens het onderzoek is er geen essentieel leefgebied of vaste- rust of verblijfplaats op de planlocatie vastgesteld. De beoogde ruimtelijke ontwikkeling leidt niet tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming art. 3.10, lid 1. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor de steenmarter is derhalve niet benodigd.

4.3 Uilen

In de periode februari – juni 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van nesten, rustplaatsen en foerageergebied van kerkuil, steenuil en ransuil. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in de Kennisdocumenten Kerkuil en Steenuil (BIJ12, 2017). Tijdens het onderzoek zijn wel nesten, rustplaatsen en/of essentiële foerageergebieden geconstateerd. Gezien de waarnemingen kan cumulatief gesteld worden dat er sprake is van een broedgeval in de schuur ten zuiden van woning 1. Door vorengenoemde blijkt dat de schuur ten zuiden van woning 1 essentieel onderdeel vormt voor de steenuil. Het slopen van de schuur leidt daardoor tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming art 3.1, lid 2. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor de steenuil is daardoor noodzakelijk.

4.4 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot huismus, kerkuil, steenuil en steenmarter. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op individuen, nesten en/of verblijflocaties van andere soorten in het plangebied. Er zijn in totaal 13 nesten van overige vogelsoorten aangetroffen binnen het plangebied. Er is voor cat. 5 vogelsoorten geen sprake van ecologische zwaarwegende redenen en derhalve ook geen ontheffing Wnb noodzakelijk.

Zoals beschreven staat in de Vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen. Indicatief betreft het broedseizoen de periode 15 maart t/m september. Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

4.5 Samenvatting

Tabel 4.1 Samenvatting van de aangetroffen nestlocaties in het onderzoeksgebied.

Soort	Type	Aantal wegnemen	Aantal behouden	Bescherming Wnb	Ontheffing nodig
Huisumus	Nest	0	9	Art. 3.1	Ja
Steenuil	Nest	1	0	Art. 3.1	Ja
Nesten broedvogels en cat. 5 vogels	Kauw	2	0	Art. 3.1	Nee
	Spreeuw	0	2		
	Boerenwaluw	2	0		
	Overige nesten	5	3		

4.6 Vervolgstappen

Voor de uitvoering van de ingreep is een ontheffing Wnb nodig (tabel 4.1).

Voor de uitvoering van de ingreep is ontheffing nodig van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (tabel 4.1). Conform de relevante wetteksten en Kennisdocumenten wordt aanbevolen om de navolgende aspecten te onderbouwen. Deze aspecten maken integraal onderdeel uit van het projectplan ten behoeve van de ontheffingsaanvraag.

1. De activiteit is nodig met een wettelijk belang (Wnb, art. 3.3, lid 4b);
2. Voor de activiteit is geen alternatieve bevredigende oplossing (Wnb, art. 3.3, lid 4a);
3. De staat van instandhouding van de soort blijft gewaarborgd (Wnb, art. 3.3, lid 4c);
4. Bepaal compensatie en mitigatie (Wnb, art. 3.3, lid 4c).

Een ontheffingsaanvraag Wnb is enkel succesvol als al deze aspecten voldoende onderbouwd kunnen worden. Indien de ingreep geen wettelijk belang kent of indien de staat van instandhouding van de aanwezige soorten in het geding komt kan een ontheffing Wnb mogelijk geweigerd worden.

Bevoegd gezag heeft de wettelijke termijn van 20 weken (13 + 7 weken verlenging) om een ontheffingsaanvraag Wnb te beoordelen. De planning van de werkzaamheden dient aangepast te worden aan de aanwezige soorten om zoveel mogelijk de werkzaamheden uit te voeren buiten kwetsbare periodes. Dergelijk maatwerk kan ervoor zorgen dat het project enkel in bepaalde periodes van het jaar uitgevoerd kan worden.

Aangezien de werkzaamheden leiden tot het wegnemen van nesten of verblijfplaatsen dienen alternatieve verblijfplaatsen gedurende een bepaalde periode aanwezig te zijn naast de huidige nesten of verblijfplaatsen. Deze gewenningsperiode is afhankelijk van de soort en het aantal individuen en betreft indicatief een aantal maanden en/of een specifiek seizoen. Het tijdig aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen is van belang om onnodige vertraging te voorkomen. Raadpleeg voor de plaatsing van de voorzieningen een ter zake deskundig ecooloog.

Bronvermelding

Bouwens, S., 2017. Handreiking kleine marterachtige. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.

NGB, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie januari 2021).

Ruit, A.H.M., 2023. Quicksan Wnb aan de Meer- en Geerweg 1 te Leidschendam. Oriënterend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*)

Kennisdocument Kerkuil (*Tyto alba*)

Kennisdocument Steenuil (*Athene noctua*)

Bijlagen

Kerkuil

Steenmarter

Steenuil

Bijlagen

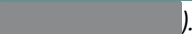
Kerkuil

De kerkuil is een erg opvallende uil door zijn hartvormige gezicht. De onderkant van zijn vleugels is licht gekleurd. De rug is roestkleurig, met grijze vlekken en stipjes. De kleur van de buik is variabel van wit tot lichtbruin en bevat meestal veel stippen.

Kerkuilen zijn standvogels. Als de soort eenmaal is gevestigd, blijven kerkuilen meestal hun hele leven in hetzelfde gebied. De kerkuil is een soort die voorkomt in cultuurlandschappen met gras- en bouwlanden die begrensd worden door kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen of kleine bossen. Het overgrote deel van de kerkuilen in Nederland broedt in nestkasten. Vrije broedsels komen voor in de hoge, donkere en tochtvrije delen van boerenschuren, kerken, kastelen en torens. Soms wordt er in modernere veestallen ook in de ruimte tussen dak en dakbeschot gebroed (Netwerk Uilenbescherming Brabant, z.j.).

De broedperiode loopt van februari t/m augustus (BLJ12 Kennisdocument Kerkuil, 2017). Een tweede legsel is niet ongevoel. Heel soms volgt er zelfs een derde legsel. De soort laat tijdens de vlucht en op het nest een spookachtige krijs horen. In het nest worden er ook blaasgeluiden gemaakt.

Figuur 2 De kerkuil (bron:).

Steenmarter

Het voorkeurs habitat van de steenmarter betreft een kleinschalig parklandschap (figuur 3). De soort wordt met name aangetroffen nabij steden, dorpen en boerderijen. Geschikte leefgebieden bestaan voornamelijk uit kleinschalige landbouw met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. In het bijzonder heeft de steenmarter een voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. Daarbij is de aanwezigheid van elementen als groenstroken, heggen, houtsingels, greppels en bermen die kunnen dienen als foerageer- en jachtgebied van belang (Zoogdiervereniging steenmarter, 2022).

Figuur 1 De steenmarter (bron: zoogdierverening.nl).

Steenuil

De steenuil is een kleine uilensoort met een lichaamsgrote van niet meer dan 23 cm en een spanwijdte van 54 tot 58 cm. Steenuilen hebben een bruin gevlekt verenkleed en een opvallende gele iris.

Steenуilen zijn standvogels en sterk gebonden aan kleinschalige landschappen, waarin ze een territorium hebben waar ze het hele jaar verblijven. Het leefgebied bestaat uit een afwisselend landschap met halfopen weilanden, korte en verruigde vegetatiestroken, boomgaarden, moestuinen en andere structuren met voldoende voedselaanbod. De soort maakt gebruik van hopen in bomen en oude schuren en stallen als nest- en rustplaats. Ook wordt er in nestkasten gebroed wanneer natuurlijke holtes afwezig zijn.

De soort maakt een laag fluitende baltsroep en een miauwende contactroep. De broedperiode gaat begin februari van start met een baltsperiode, waarbij in sommige gevallen de jongen pas in het najaar het territorium van hun ouders verlaten. De meest optimale periode om aanwezigheid aan te tonen is medio februari t/m april. Normaliter produceert de soort één legsel per jaar (BIJ12, 2017).

Figuur 3 De steenuil (bron: Blom Ecologie B.V.).

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl